

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky Pardubice ze dne 25.03.2008, sp. zn. 13 To 90/2008, ECLI:CZ:KSHK:2008:13.TO.90.2008.1

Číslo: 16/2009

Právní věta: Jestliže poškozený vezme zpět souhlas s trestním stíháním obviněného, který byl dosud stíhán jen pro trestný čin uvedený v § 163 odst. 1 tr. ř., je soud povinen přezkoumat, zda skutek, pro který se trestní stíhání vede, nenaplňuje též znaky trestného činu, jehož stíhání není podmíněno souhlasem poškozeného. V případě, že se soud rozhodne posuzovat tento skutek jako jiný trestný čin neuvedený v § 163 odst. 1 tr. ř., je povinen obviněného na možnost odchylného právního posouzení upozornit podle § 190 odst. 2, popř. podle § 225 odst. 2 tr. ř. per analogiam, a to i v případě, že nejde o trestný čin podle přísnějšího ustanovení zákona, než podle kterého posuzovala skutek obžaloba.

Soud: Krajský soud v Hradci Králové - pobočka Pardubice

Datum rozhodnutí: 25.03.2008

Spisová značka: 13 To 90/2008

Číslo rozhodnutí: 16

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Souhlas poškozeného s trestním stíháním

Předpisy: § 163 tr. ř.

§ 190 odst. 2 tr. ř.

§ 220 odst. 3 tr. ř.

§ 225 odst. 2 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Krajský soud v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, z podnětu odvolání obžalovaného J. Z. podle § 258 odst. 1 písm. b), d), odst. 2 tr. ř. zrušil ve výroku o vině pod body 1) a 2), ve výroku o souhrnném trestu za skutky pod body 1) a 2) a ve výroku, jímž byla poškozená A. U. odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních, rozsudek Okresního soudu v Ústí nad Orlicí ze dne 11. 2. 2008, sp. zn. 2 T 182/2007, a ve věci znovu rozhodl.

Z odůvodnění:

Napadeným rozsudkem byl obžalovaný uznán vinným trestnými činy

- 1) týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a odst. 1 tr. zák.,
- 2) týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a odst. 1 tr. zák.,
- 3) výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák.

Za trestné činy pod body 1) a 2) a dále za trestný čin výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák., kterým byl uznán vinným rozsudkem Okresního soudu v Ústí nad Orlicí ze dne 9. 8. 2006, sp. zn. 3 T 82/2006 ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové, pobočky v Pardubicích, ze dne 15. 11. 2006, sp. zn. 14 To 286/2006, byl obžalovanému uložen souhrnný trest odnětí svobody na patnáct měsíců, pro jehož výkon byl zařazen do věznice s ostrahou za současného zrušení výroku o trestu z rozsudku Okresního soudu v Ústí nad Orlicí ze dne 9. 8. 2006, sp. zn. 3 T 82/2006 ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové, pobočky v Pardubicích, ze dne 15. 11. 2006, sp. zn. 14 To 286/2006.

Za trestný čin výtržnictví pod bodem 3) byl obžalovanému uložen samostatný trest odnětí svobody na pět měsíců, pro jehož výkon byl rovněž zařazen do věznice s ostrahou.

Poškozená A. U. byla podle § 229 odst. 1 tr. ř. odkázána se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Podle skutkových zjištění okresního soudu se shora uvedených trestných činů obžalovaný dopustil tím, že

1) ve V. M. v přesně nezjištěné době v měsíci srpnu 2005 ve společně obývaném bytě s A. U. po předchozí slovní rozeprá fyzicky napadl svoji tehdejší družku A. U. sedící na pohovce, kterou udeřil jednou ranou pěstí do oblasti žeber, čímž napadené způsobil zlomeniny 8. a 9. žebra vlevo v zadní podpažní čáře, kdy toto zranění si vyžádalo lékařské ošetření na chirurgickém odd. v nemocnici a projevovalo se bolestivostí levé strany hrudníku s omezením v obvyklém způsobu života po dobu 4 - 5 týdnů.

2) ve V. M. v přesně nezjištěné době na přelomu měsíce února a března 2006 ve společně obývaném bytě s A. U. za použití násilí připoutal pouty k posteli po dobu cca 4 hodin svoji tehdejší družku A. U. a opakovaně ji fyzicky napadal a tak ji nutil k vydání finančních prostředků ve výši 59 000 na koupi auta.

3) v H. K. dne 4. 5. 2007 kolem 16.30 hod za přítomnosti dalších osob bezdůvodně nejprve vulgárně slovně napadl svoji bývalou družku A. U., poté jmenovanou natlačil ke stěně činžovního domu, kde ji fyzicky napadl, a to opakovanými údery pěstí do obličeje a kopáním nohou do celého těla, následně napadenou chytil a proti její vůli ji dotáhl k osobnímu vozidlu, se kterým na místo přijel, snažil se ji vtlačit na zadní sedačku vozidla, čemuž se bránila tak, že byla rukama zapřená o rám dveří, proto ji kopl nohou do zad a strčil ji do vozidla, kde ji rukou držel pod krkem, sundal jí obě boty a vyhrožoval jí, že ji podřeže, což umocňoval tím, že chtěl podat nůž, což u napadené v důsledku předchozího jednání vzbudilo důvodnou obavu, že výhrůžky uskuteční, a tímto jednáním jmenovaná utrpěla tupý úraz hlavy, krku a končetin, podkožní výron s pohmatovou bolestivostí v úhlu dolní čelisti s bolestivostí při pohybu čelisti, podkožní krevní výrony na krku, podkožní krevní výron s bolestivostí na levém lokti a podkožní krevní výrony a povrchové oděrky na levém stehně, pravé hýždě a pravém bérce, kdy toto zranění si vyžádalo lékařské ošetření na chirurgickém odd. v nemocnici v H. K. s dobou léčení do 2 týdnů.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonné lhůtě odvolání obžalovaný do výroků o vině i trestu. Obžalovaný především vyjádřil přesvědčení, že jeho trestní stíhání pro skutky uvedené pod body 1) a

2) mělo být zastaveno z důvodu uvedeného v § 11 odst. 1 písm. i) tr. ř. Poškozená A. U. totiž zaslala okresnímu soudu prohlášení, v němž uvedla, že ve smyslu § 163 odst. 2 tr. ř. bere zpět souhlas s trestním stíháním obžalovaného ve vztahu ke všem skutkům, pro něž byla podána obžaloba. V době, kdy poškozená vzala zpět souhlas s trestním stíháním obžalovaného, byly skutky pod body 1) a 2) posuzovány jako trestné činy podle § 221 a § 235 odst. 1 tr. zák., u nichž byl v daném případě nezbytný souhlas poškozené s trestním stíháním, a proto měl okresní soud rozhodnout o zastavení trestního stíhání obžalovaného, když ke změně právní kvalifikace na trestný čin podle § 215a odst. 1 tr. zák. přistoupil až dne 12. 11. 2007, i když zpětvzetí souhlasu poškozené soudu došlo už dne 8. 11. 2007.

Obžalovaný namítl, že okresní soud při závěru o vině vycházel pouze z výpovědi poškozené A. U., kterou podala v přípravném řízení, ačkoliv u hlavního líčení vypovídat odmítla. Obžalovaný zpochybnil věrohodnost její výpovědi, namítl, že skutky nespáchal a poškozená si celou věc vymyslela. Obžalovaný byl odsouzen za to, že měl nutit poškozenou k vydání hotovosti ve výši 59 000 Kč na koupi osobního vozidla přesto, že bylo důkazy prokázáno, že osobní automobil byl zakoupen poškozenou na její jméno. Částkou 59 000 Kč poškozená ostatně nikdy nedisponovala, sama měla řadu dluhů a obžalovaný ji naopak finančně podporoval. Nebylo ani prokázáno, že by obžalovaný žil s poškozenou ve společně obývaném bytě, sám obžalovaný tvrdí, že k poškozené dojížděl jen na návštěvy a na uvedené adrese s ní nikdy trvale nežil. Stále měl bydliště v L. u rodičů.

V případě skutku pod bodem 3) podle něj vyvrací tvrzení poškozené výpověď svědka V. i výpovědi zasahujících policistů Policie České republiky a ani tento skutek se tedy nestal způsobem popsáním v rozsudku. Obžalovaný proto navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a buď věc vrátil okresnímu soudu nebo sám obžalovaného zprostil obžaloby.

Odvolací soud přezkoumal podle ustanovení § 254 odst. 1, 2 tr. ř. zákonost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku a správnost postupu řízení, které jeho vydání předcházelo, a dospěl k následujícím závěrům:

Jako nedůvodnou odmítl odvolací soud námitku, že trestní stíhání obžalovaného bylo nutné zastavit, neboť do doby, kdy soudu došlo zpětvzetí souhlasu poškozené s trestním stíháním obžalovaného, nebyl obžalovaný upozorněn na možnost, že by jednání, pro které je stíhán, mohlo být posuzováno i jako jiný trestný čin, u něhož není trestní stíhání podmíněno souhlasem poškozené ve smyslu § 163 odst. 1 tr. ř.

Z ustanovení § 220 odst. 3 tr. ř. vyplývá, že právním posouzením skutku v obžalobě není soud vázán. Z uvedeného je nutno dovodit, že i poté, kdy soudu došlo oznámení poškozené, že bere zpět souhlas s trestním stíháním obžalovaného, bylo povinností soudu přezkoumat, zda skutek, pro který bylo vedeno trestní stíhání, tak, jak byl objasněn dosud provedenými důkazy, má být posuzován podle ustanovení použitého v obžalobě, či zda je na místě použít jiné právní posouzení. Takto také okresní soud postupoval a následně upozornil obžalovaného, že s ohledem na vyjádření poškozené budou dva ze skutků uvedených v obžalobě posuzovány podle odlišného ustanovení, totiž jako trestný čin týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a odst. 1 tr. zák. Pro úplnost je třeba dodat, že povinnost soudu upozornit v popsanych situacích obviněného na možnost odchýlného právního posouzení vyplývá z ustanovení § 190 odst. 2, popř. z ustanovení § 225 odst. 2 tr. ř. per analogiam, a to i v případě, že nejde o trestný čin podle přísnějšího ustanovení zákona, než podle kterého posuzovala skutek obžaloba. Je totiž třeba si uvědomit, že nová kvalifikace skutku představuje oproti stavu vyvolanému zpětvzetím souhlasu poškozeného vždy přísnější rozhodnutí o činu. Z důvodů dále rozvedených v odůvodnění rozsudku vyplývá, že byla použita odpovídající právní kvalifikace a jednání obžalovaného naplňuje znaky uvedeného trestného činu.

I když obžalovaný namítl, že výrok o vině je založen jen na výpovědi poškozené z přípravného řízení a

že jeho vinu neprokazují jiné důkazy, pak i tuto námitku odvolací soud odmítl. Ke konfliktům mezi obžalovaným a poškozenou mělo docházet v bytě, kde nebyl nikdo další přítomen. To, že poškozená měla být obžalovaným napadena a zraněna, potvrzují i opatřené lékařské zprávy a znalecký posudek z odvětví soudního lékařství, podle něhož zjištěná zranění mohla být způsobena útokem obžalovaného tak, jak poškozená popsala. To, že původně při lékařském ošetření poškozená neuvedla, že byla napadena obžalovaným, přesvědčivě vysvětluje znalecký posudek z odvětví psychologie, který podrobně charakterizuje vztah mezi obžalovaným a poškozenou, jejíž osoba vykazuje znaky oběti. Podrobným rozbořením osobnostních rysů poškozené nebylo zjištěno, že by měla důvod vypovídat proti obžalovanému nepravdivě a že by se mu snažila uškodit. Výsledky vyšetření duševního stavu obžalovaného ve znaleckém posudku z odvětví psychiatrie naopak vyzdvihují opakované agresivní projevy v chování obžalovaného a vysvětlují motivaci jeho jednání snahou o ovládnutí partnerky, zajištěním kontroly nad jejím životem a vybíjením negativních emocí.

I když poškozená odmítla u hlavního líčení vypovídat s ohledem na svůj citový vztah k obžalovanému a možnost obnovení vzájemného soužití, mohl okresní soud jako důkaz použít její podrobnou výpověď z přípravného řízení podanou za účasti obhájce, kde podrobně popsala průběh soužití s obžalovaným po jeho návratu z výkonu trestu odnětí svobody, který mu byl uložen za závažný násilný trestný čin vůči nezletilému synovi poškozené. Výpověď poškozené, pokud popisovala chování a projevy obžalovaného i důvody, proč jeho napadání neoznámila dříve, přitom podporuje a logicky vysvětluje právě znalecký posudek z odvětví psychologie a projevy chování obžalovaného, jak je popisovala poškozená, jsou v souladu se závěry vyšetření duševního stavu obžalovaného. Objektivně potvrzeno bylo i zranění poškozené a její výpověď nepřímou potvrzují i svědecké výpovědi její spolupracovnice R. B. a otce B. D. Zmiňované důkazy také podporují výpověď poškozené o tom, že v rozhodné době se k ní obžalovaný skutečně nastěhoval a v bytě žili společně.

V případě jednání uvedeného pod bodem 2), jež mělo spočívat v připoutání poškozené pouty k posteli, však odvolací soud zjistil, že popis skutku doslovně převzatý z podané obžaloby neodpovídá zjištěním, která vyplynula z provedení dokazování a neshoduje se plně ani se závěry vyvozenými v odůvodnění rozsudku. I když v obžalobě bylo uvedeno, že obžalovaný měl poškozenou nutit připoutáním k posteli, aby vydala hotovost ve výši 59 000 Kč, pak z výpovědi poškozené i z listinných důkazů vztahujících se k pořízení finančních prostředků na koupi automobilu vyplývá, že obžalovaný nutil poškozenou, aby vyzvedla peníze z účtu stavebního spoření, nikoliv aby okamžitě vydala nějakou finanční hotovost. Pokud by ostatně měla mít poškozená uvedenou finanční částku při sobě, nic by obžalovanému nebránilo, aby se případně pokusil tyto peníze poškozené odebrat. Taková skutečnost však prokázána nebyla a jednání mělo směřovat k vynucení určitého chování poškozené v budoucnu.

Protože popis skutku ve výroku rozsudku se v tomto bodě odlišoval od závěrů, které byly vyjádřeny v jeho odůvodnění, kde se přímo uvádí, že mělo jít o připoutání k posteli a dožadování se příslibu vydání finančních prostředků na zakoupení auta, pokládal odvolací soud za nutné v této části výrok o vině zrušit a popis skutku upravit tak, aby odpovídal zjištěním vyplývajícím z výpovědi poškozené.

Jednání pod body 1) a 2) rozsudku byla posouzena jako dva samostatné trestné činy podle § 215a odst. 1 tr. zák. I když mezi oběma útoky uplynula doba zhruba půl roku, z provedených důkazů vyplývá, že i v mezidobí mělo být soužití poškozené s obžalovaným konfliktní. Obžalovaný se agresivně projevoval při soužití s dalšími osobami v bytě již v minulosti, když byl pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na osm let za to, že ve společně užívaném bytě opakovaně nepřiměřeně fyzicky trestal pětiletého syna poškozené, jehož opakovaně týral a nakonec ho napadl takovým způsobem, že mu způsobil závažná vnitřní zranění bezprostředně ohrožující život nezletilého. I poté, kdy poškozená ukončila soužití s obžalovaným, se jí snažil obžalovaný telefonicky kontaktovat a v SMS zprávách jí urážel a vyhrožoval jí zabitím.

Z uvedeného lze dovodit, že chování obžalovaného vůči poškozené v srpnu 2005 a na počátku roku 2006 bylo možné označit za nejintenzivnější projevy násilného jednání obžalovaného, i když i v mezidobí zřejmě docházelo k méně intenzivním konfliktům. Proto odvolací soud dovodil, že se jednalo nikoliv o dva samostatné skutky, ale o dva útoky jediného pokračujícího trestného činu.

Z podnětu odvolání obžalovaného proto napadený rozsudek zrušil ve výroku o vině pod body 1) a 2) i ve výrocích navazujících a při určité úpravě popisu jednání pod bodem 2) nově posoudil tyto dva případy jako jediný trestný čin týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a odst. 1 tr. zák. Ze strany obžalovaného se jednalo o projevy zlého nakládání s partnerkou, které dosáhly vyššího stupně hrubosti a bezcitnosti, nešlo o incidenty zcela ojedinělé, ale o chování, které se vyznačovalo určitou trvalostí a opakováním.

Spáchání trestného činu pod bodem 3) prokazuje především výpověď samotné poškozené, tu však podporují další důkazy. Policisté přítomní na místě události nemohli sledovat počátek incidentu, potvrdili však, že si poškozená stěžovala, že byla napadena obžalovaným, na ulici stála bez bot. To, že poškozená váhala s podáním formálního obvinění obžalovaného, lze opět vysvětlit jejím vztahem k obžalovanému podrobně rozebraným ve znaleckém posudku. I svědek V. V., známý obžalovaného, na jehož výpověď obžalovaný odkazuje, přitom potvrdil, že po dohadování mezi obžalovaným a poškozenou odmítala poškozená nastoupit k obžalovanému do auta, poté mezi nimi došlo k fyzické potyčce, nakonec obžalovaný poškozenou chytil, přehodil si ji přes rameno a odnesl ji k autu. I tato výpověď tedy potvrzuje, že se obžalovaný snažil poškozenou umístit do auta proti její vůli. S ohledem na výpověď poškozené a charakter poranění, která u ní byla zjištěna, lze pokládat za opodstatněný závěr okresního soudu, pokud jednání obžalovaného posoudil jako spáchání výtržnosti veřejně a na místě veřejnosti přístupném, tedy trestný čin výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák.

Za trestný čin podle § 215a odst. 1 tr. zák. spáchaný dříve než byl obžalovaný odsouzen za jiný trestný čin výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. rozsudkem ze dne 9. 8. 2006, bylo nutné uložit obžalovanému souhrnný trest, zatímco za trestný čin pod bodem 3) spáchaný dne 4. 5. 2007 správně uložil okresní soud trest samostatný.

Dále krajský soud odůvodnil výrok o trestu.